

PM 2009:RII (Dnr 001-1389/2009)

Förslag till åtgärder för minskning av restförda fordonsrelaterade skulder och för att motverka användningen av fordonsmålvakter

Remiss från Näringsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som svar på remissen ”Förslag till åtgärder för minskning av restförda fordonsrelaterade skulder och för att motverka användningen av fordonsmålvakter” överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Näringsdepartementet har remitterat ”Förslag till åtgärder för minskning av restförda fordonsrelaterade skulder och för att motverka användningen av fordonsmålvakter” (N2009/5081/TR) till Stockholms stad för yttrande. Förslaget kan läsas i sin helhet på www.kronofogden.se.

Remissen innehåller Transportstyrelsens och Kronofogdemyndighetens gemensamma förslag till regler som syftar till att försvåra verksamheten med bilmålvakter och minska antalet fordonsrelaterade skulder. Förslagen innebär följande.

- En legal panträtt införs i det fordon som föranlett skulden för stat och kommuns fordran på trängselskatt, fordonsskatt och felparkeringsavgift
- Stat och kommun får flytta ett felparkerat fordon vars registrerade ägare har obetalda felparkeringsavgifter på mer än 10 000 kr och behöver inte lämna ut fordonet förrän skulderna betalats
- Användningsförbud enligt Vägtrafikskattelagen ska gälla även om den obetalda fordonsskatten avser tid före det närmast föregående beskattningsåret
- Ett enhetligt sanktionssystem införs för fordonsskatt och trängselskatt
- Transportstyrelsen ges möjlighet att vägra registrering av ägare till fordon om den nye ägaren sedan tidigare har obetalda fordonsrelaterade skulder på ett betydande belopp.

I remissen påtalas även behovet av att skärpa bötesstraffen hänförliga till användningen av ett fordon som är belagt med användnings- eller körförbud, eller som är avställt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafikkontoret. Trafikkontoret har inkommit med ett kontorsyttrande på grund av kort remisstid.

Stadsledningskontoret delar arbetsgruppens uppfattning att det är önskvärt att minska antalet obetalda fordonsskulder och försvåra nyttjandet av fordonsmålvakter. Det är en fördel för staden om möjligheten att flytta fordon utvidgas för att förhindra en fortsatt felanvändning av exempelvis vägar och att fordonet inte behöver lämnas ut förrän skulderna betalats.

Trafikkontoret ser positivt på förslaget som helhet. Om det genomförs kan det komma att bli viktiga verktyg för att bättre komma till rätta med felparkering i kommunen.

Mina synpunkter

Antalet obetalda fordonsrelaterade skulder ökar för varje år. I november 2008 fanns det ca 100 000 gäldenärer med fordonsrelaterade skulder i Kronofogdemyndighetens register och det totala skuldbeloppet uppgick till ca 1,1 miljarder kr. Vid årsskiftet 2012/2013 beräknas det totala skuldbeloppet uppgå till 1,7 miljarder kr.

Om förslagen, som bygger på att en panträtt införs, blir verklighet kan de bli effektiva verktyg för att komma till rätta med fordonsmålvakter. Det kan även ha god effekt mot personer med endast ett par fordon som ständigt felparkerar men som i likhet med fordonsmålvakterna saknar utmättningsbara tillgångar. Av alla parkeringsanmärkningar som utfärdas i Stockholms kommun betalas cirka 80 %. Förutom den ekonomiska skada kommunen lider innebär det att 20 % av parkeringsanmärkningarna meddelas avseende fordon vars ägare uppenbarligen inte bryr sig om ekonomiska påföljder och är på så vis ”immuna” mot parkeringsanmärkningar. Detta urholkar möjligheterna att uppnå målen om att parkering ska ske på sådant sätt att trafiksäkerhet, framkomlighet och tillgänglighet för andra trafikanter inte äventyras. Medvetenheten om att man *riserar* att fordonet tas i beslag vid felparkering kommer sannolikt att minska antalet felparkeringar som dessa personer gör sig skyldiga till.

Därutöver hänvisar jag till stadsledningskontorets och trafikkontorets respektive tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som svar på remissen ”Förslag till åtgärder för minskning av restförda fordonssrelaterade skulder och för att motverka användningen av fordonsmålvakter” överlämnas och åberopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 26 augusti 2009

ULLA HAMILTON

Bilaga

Remiss om förslag till minskning av restförda fordonsrelaterade skulder och för att motverka användningen av fordonsmålvakter, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Näringsdepartementet har remitterat "Förslag till åtgärder för minskning av restförda fordonsrelaterade skulder och för att motverka användningen av fordonsmålvakter" (N2009/5081/TR) till Stockholms stad för yttrande. Förslaget kan läsas i sin helhet på www.kronofogden.se.

Remissen innehåller Transportstyrelsens och Kronofogdemyndighetens gemensamma förslag till regler som syftar till att försvåra verksamheten med bilmålvakter och minska antalet fordonsrelaterade skulder. Förslagen innebär följande.

- En legal panträtt införs i det fordon som föranlett skulden för stat och kommuns fordran på trängselskatt, fordonsskatt och felparkeringsavgift
- Stat och kommun får flytta ett felparkerat fordon vars registrerade ägare har obetalda felparkeringsavgifter på mer än 10 000 kr och behöver inte lämna ut fordonet förrän skulderna betalats
- Användningsförbud enligt Vägtrafikskattelagen ska gälla även om den obetalda fordonsskatten avser tid före det närmast föregående beskattningsåret
- Ett enhetligt sanktionssystem införs för fordonsskatt och trängselskatt
- Transportstyrelsen ges möjlighet att vägra registrering av ägare till fordon om den nye ägaren sedan tidigare har obetalda fordonsrelaterade skulder på ett betydande belopp.

I remissen påtalas även behovet av att skärpa bötesstraffen hänförliga till användningen av ett fordon som är belagt med användnings- eller körförbud, eller som är avställt.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och trafikkontoret

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Arbetsgruppens förslag berör flera frågeställningar vilka inte direkt berör Stadens verksamheter. Stadsledningskontoret kommer i sitt remissvar därför begränsa sig till förslagen avseende legal panträtt och flyttning av fordon.

Stadsledningskontoret är i huvudsak positivt inställt till ett införande av bestämmelser vilka ska minska antalet fordonsrelaterade skulder och försvåra användandet av fordonsmålvakter.

Legal panträtt

Arbetsgruppen föreslår att en legal panträtt införs i det fordon som föranlett skulden för stat och kommuns fordran på trängselskatt, fordonsskatt och felparkeringsavgift. Som skäl för förslaget anförs att staten ges rätt till betalning ur fordonet vid verkställighet. Därigenom ökar förutsättningarna för att få betalt när den civilrättslige ägaren visar sig vara en annan än den som är registrerad i vägtrafikregistret. Möjligheterna att undandra sig ansvar genom att överlåta fordonet innan eller efter till exempel en utmätning får då ingen effekt. Vidare minskar nyttan med att anlita fordonsmålvalt.

Flyttning av fordon vid obetalda felparkeringsavgifter

Arbetsgruppen förslår vidare att stat och kommun får flytta ett felparkerat fordon vars registrerade ägare har obetalda felparkeringsavgifter på mer än 10 000 kr och inte behöver lämna ut fordonet förrän skulderna betalats. Som skäl härtill anføres att fördelen är att fordonet inte längre kan brukas och generera ytterligare skulder, att verksamheten med fordonsmålvakter försvåras samt att den enskildes obetalda skulder kan bli betalda.

Stadsledningskontoret har ingen erinran mot förslaget flyttningsförfarande vilket bör underlätta för Staden att erhålla betalning för obetalda felparkeringsavgifter då fordonet inte behöver lämnas ut förrän dessa är betalda.

Stadsledningskontoret uppmärksammar frågan om hur parkeringsvakterna ska kunna veta att ett felparkerat fordon har betydande skulder. Enligt förslaget torde det rent praktiskt vara en lämplig ordning att det är den parkeringsvakt som vid kontroll uppmärksammar ett fordon som frekvent parkeras fel som tar initiativ till att kontrollera den registrerade ägarens obetalda felparkeringsavgifter och som därefter påkallar ett flyttningsbeslut från behörig beslutsfattare hos kommunen. Det ankommer enligt förslaget på kommunen att utfärda sådana arbetsinstruktioner för sina parkeringsvakter som anses nödvändiga för att kunna utnyttja möjligheten att flytta fordon i de nu aktuella fallen. Stadsledningskontoret delar det som anförts och anser det nödvändigt med tydliga delegationsbestämmelser med arbetsinstruktioner för parkeringsvakterna så att flytt av aktuella fordon ska kunna ske.

En situation som vidare uppställs i förslaget är att kommunen omhändertar ett fordon samtidigt som Kronofogdemyndigheten har i uppdrag att verkställa fordringar med legal panträtt. Kommunen ska i sådant fall meddela Kronofogdemyndigheten. Enligt Stadsledningskontorets uppfattning måste Staden därmed alltid meddela Kronofogdemyndigheten vid ett omhändertagande av aktuellt slag. Vid vilken tidpunkt en sådan kontakt ska tas synes dock oklart, antingen innan en flytt av fordonet sker eller när flytt skett och fordonet är uppställt på kommunens uppställningsplats. I det fallet kommunen flyttat fordonet och Kronofogdemyndigheten önskar verkställa fordonet synes det vidare oklart om fordonet ska stå kvar på kommunens uppställningsplats och vem i sådant fall som ska stå den kostnad som uppstår innan fordonet sålts. I förslaget anføres att om verkställighet sker fordonet fortsättningsvis hanteras av Kronofogdemyndigheten. Detta bör innebära att fordonet flyttas från kommunens uppställningsplats. Vad som sker om Kronofogdemyndigheten inte lyckas sälja fordonet synes inte framgå av förslaget. Förfarandet kan i vilket fall komma att medföra merarbete och merkostnader för kommunen om ägaren inte betalar kostnaderna. Dock uppställs inget krav på kommunen att flytta aktuella fordon och det framgår av förslaget att om det blir fråga om verkställighet i det flyttade fordonet ska den myndighet som meddelat flyttningsbeslutet ha förmånsrätt beträffande flyttningskostnaderna. Stadsledningskontoret har därmed ingen erinran mot förslagen om legal panträtt och flytt av fordon. Stadens kostnader på grund av förslagen måste anses begränsade. Dessutom bör – såsom arbetsgruppen anför – möjligheten att flytta fordon även ha en allmänpreventiv verkan vad gäller felparkeringar i stort vilket är önskvärt för Staden.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontorets synpunkter på förslagen

Sammantaget innebär förslagen till ändringar i lag om flyttning av fordon i vissa fall och förordning om flyttning av fordon i vissa fall om de genomförs en del konsekvenser för staden som inte är önskvärda. Det är även otydligt hos vilken myndighet ansvaret för ett fordon som flyttats egentligen ligger i varje fas. Förslagen bör omformuleras för tydligheten men även för att det finns motsägelser mellan förslagen. Förslagen bör utformas så att ett ärendes gång blir som följer:

- Ett fordon vars ägare har obetalda felparkeringsavgifter till ett betydande belopp flyttas till särskild uppställningsplats. Skulderna kan utgöra primär orsak till flyttning men fordonet kan även vara flyttat av andra orsaker.
- Kronofogdemyndigheten informeras och fordonet får sedan inte lämnas ut om inte kronofogdemyndigheten först ger klartecken Detta får ske först efter att ägarens skulder är betalda. Kronofogdemyndigheten bevakar att skulderna betalas, meddelar kommunen samt ansvarar för att markering i vägtrafikregistret hävs.
- Om fordonet inte avhämtas av fordonsägaren (är möjligt först efter att skulderna betalats) eller av kronofogdemyndigheten för försäljning, övergår äganderätten till kommunen efter föreskriven förvaringstid. Panträtten upphör och kommunen kan sälja eller skrota fordonet.

Lag (1976:206) om felparkeringsavgift

Förslaget till ändringar är bra.

Lagen(1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall

Att värdet av ett fordon som fortfarande ägs av fordonsägaren vid en exekutiv försäljning tillgodoräknas fordonsägaren för att reglera dennes skulder, genom kronofogdemyndigheten är helt i sin ordning, så sker även med nuvarande lagstiftning.

Om en fordonsägare enligt nuvarande lagstiftning inte hämtar ut ett fordon som genom kommunens försorg flyttats till särskild uppställningsplats, oavsett varför det flyttats, tillfaller det kommunen. Kommunen kan sedan välja att skrota eller att sälja fordonet. Eftersom ägaren genom att inte hämta ut fordonet har uppgett sin rätt till det kan han inte göra anspråk på eventuellt överskott sedan flyttningskostnaderna betalats, eventuellt överskottet tillfaller kommunen. Det är därför heller inte realistiskt att ett fordon som flyttats p.g.a. att ägaren har skulder och sedermera tillfaller kommunen, ska behandlas annorlunda av kommunen än övriga fordon som tillfaller kommunen. Om kommunen väljer att sälja fordonet ska ett eventuellt överskott tillfalla kommunen.

Trafikkontoret motsätter sig en fördelning av ett fordons värde *efter* det att det tillfallit kommun eller stat. Kommunen skulle då träda i Kronofogdemyndighetens ställe vid en eventuell försäljning. När fordonet inte avhämtats och övergår till kommunens ägo upphör pant-rätten enligt förslaget till ändring i lag om felparkeringsavgift. Det vore ologiskt att eventuellt värde i ett fordon som är kommunens egendom ska tillgodoräknas den förre ägaren. Troligen är frågan hypotetisk eftersom de fordon som inte säljs av Kronofogdemyndigheten sannolikt är i ett sådant skick att de kommer att skrotas. Dock kan en diskussion uppstå då den förre ägaren hävdar att värderingen är felaktig och att han bort ha rätt att tillgodoräkna sig det värde som skulle ha överstigit kommunens kostnader.

Begreppet fordonets värde må kunna användas för ett beslut om eventuell försäljning som sker i dag men det måste vara tydligt att det är ett fiktivt begrepp i detta läge även om värdering gjorts av en värderingsman. Att ange ett värde kan eljest ge fordonsägaren en felaktig uppfattning om vad ett fordon kan inbringa vid en försäljning. Avräkning kan därför endast ske om fordonet säljs via kronofogdemyndigheten, då det är först *efter* en eventuell försäljning genom kronofogdemyndigheten som ett verkligt värde kan fastställas genom bästa anbud.

Förslaget om ändringar i lagen ger också vid handen att ett fordon som flyttats med stöd av 2 a § för att ägaren har felparkeringsavgifter på ett betydande belopp som är förfallna till betalning inte behöver lämnas ut förrän dessa har betalats. Lagen föreskriver således att det är endast om fordonet är flyttat med stöd av den flyttorsaken som här beskrivits som fordonet kan kvarhållas. I Stockholm flyttas c:a 4-5 000 fordon per år. Många p.g.a. trafikfara och hinder, under våren 2009 flyttades nästan 1 000 fordon för att de hindrade sandsopning

av stadens gator. Att vid sådana rutinmässiga flyttningar, som innebär stora kostnader för staden om inte flyttningen sker snabbt och effektivt, alltid kontrollera om fordonets ägare har obetalda felparkeringsavgifter till ett betydande belopp, när annan flyttorsak åberopas förefaller inte relevant. Fordon som är felparkerade kan också flyttas för att de ej går att identifiera, de saknar registreringsskylt. Fordonen identifieras, via chassinummer, först då de kom-

mit in till kommunens uppställningsplats. Om det visar sig att en ägare till ett fordon som har flyttats genom kommunens försorg oavsett flyttorsak, har obetalda parkeringsanmärkningar till ett betydande belopp föreslår trafikkontoret att panträtten ska tillämpas på samma sätt som om detta utgjort den primära flyttorsaken. Likaså ska kommunen inte behöva lämna ut fordonet förrän felparkeringsavgifterna som är förfallna till betalning betalats.

Förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall

I förslaget återfinns följande text; Ett fordon får flyttas om det är uppställt i strid med föreskrifter om stannande eller parkering och fordonets ägare har skulder avseende avgifter enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift som uppgår till mer än 10 000 kr och som överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Att flyttgrund finns då fordonets ägare har skulder enligt ovan tycker trafikkontoret är bra, dock är skuldbeloppet högt, den undre gränsen föreslås istället ligga på 6 000 kr vilket i snitt motsvarar c:a 10 obetalda parkeringsanmärkningar. Att fordonet ska vara felparkerat borde inte vara ett krav i förslaget. Som jämförelse kan nämnas att förordningens nuvarande 2 § 6. ger kommunen rätt att flytta ett fordon som är uppställt på en offentlig plats som upplåtits för parkering och det huvudsakliga syftet med uppställningen uppenbarligen är något annat än parkering av fordonet. Exempel på detta kan vara att fordonet är uppställt som försäljningsvagn, lagerlokal eller dylikt. Dessa fordon behöver inte stå i strid med någon föreskrift för att få flyttas.

Vidare framgår i förslaget att om kronofogden beslutar om ett exekutivt förfarande ska ”vidare åtgärder” i flyttningsärendet inte ske under den tid förfarandet pågår. Trafikkontoret anser det oklart hos vilken myndighet ansvaret gentemot fordonsägaren ligger när fordonet flyttats som förslaget är formulerat. Kommunen har normalt skyldighet att meddela polis och fordonsägare om flyttningen samt att förvara fordonet på plats med rimlig säkerhet. Om detta ingår i ”vidare åtgärder” som inte ska vidtas i flyttningsärendet enligt förslaget framgår inte, inte heller om kommunen förväntas stå för löpande kostnader trots att i vissa fall ett exekutivt förfarande pågår.

Trafikkontoret föreslår att det förtydligas att kommunen ska hantera dessa fordon på samma sätt som övriga flyttade fordon men informera fordonsägaren om att fordonet inte kan hämtas ut om inte Kronofogdemyndigheten först ger klartecken.

Om ett exekutivt förfarande inte inleds/avbryts är det i förslaget oklart om kronofogden är den myndighet som beslutar att fordonet inte får lämnas ut förrän skulden betalats. Trafikkontoret anser att så ska vara fallet d.v.s. kronofogdemyndigheten ska när skulden betalats häva markeringen i vägtrafikregistret, först därefter är det fritt fram för kommunen att lämna ut det flyttade fordonet. Om inte skulderna betalats och fordonet inte hämtats ut övergår fordonet till kommunens ägo enligt lag. Att ett exekutivt förfarande skulle kunna innebära att fordon kan komma att vara uppställda längre tid än i dag på uppställningsplatsen motsätter sig trafikkontoret bestämt, i synnerhet som kontoret förespråkar att den maximala förvaringstiden ska förkortas från nuvarande tre månader till en och en halv månad.

Övrigt

I kommentarer till förslaget förutsätts att uppgifter om skulderna görs tillgängliga i vägtrafikregistret, en förutsättning för att kommunen ska kunna utnyttja den nya möjligheten att flytta fordon är att dessa uppgifter är lätta att komma åt. Tänkbart är att registreringsnummer på aktuella fordon läggs i en databas som kan nås i realtid via det parkeringsinformationssystem för parkeringsvakter som används i Stockholm, Göteborg och Malmö. Genom att förfrågan mot diverse databaser görs direkt från gatan via handdator elimineras risken för att datat skulle vara föråldrat som kan bli fallet om listor används. Systemet kan även nås från pc av administrativ personal.

Utlandsregistrerade fordon berörs över huvud taget inte av förslagen, trafikkontoret är medvetet om att det i dessa fall inte finns någon *registrerad* ägare i vägtrafikregistret men det finns ett växande problem med dessa fordon. I och med den ökade rörligheten över gränserna meddelas alltfler parkeringsanmärkningar avseende utlandsregistrerade fordon. Det är uppenbart att många av fordonen stadigvarande brukas i Sverige, brukarna är väl medvetna om att de inte kommer att kunna krävas på obetalda felparkeringsavgifter. Det borde inte

vara någon större svårighet att även inkludera dessa fordon i förslagen även om fordonet är det enda sättet att få fram en ägare. Om man använder samma logik som i förslaget i övrigt skulle detta innebära att när det för ett visst *fordon*, som rimligen bör ha en ägare även om denne inte är känd, finns obetalda felparkeringsavgifter får fordonet flyttas och behöver inte lämnas ut förrän skulderna är betalda.

Trafikkontoret vill tillägga att möjligheten för stat och kommun att flytta ett fordon som har betydande skulder, skulle kunna utvidgas till att omfatta alla i förslaget presenterade skulder. I så fall skulle ett fordon kunna flyttas oberoende om skulden avsåg obetald felparkeringsavgift, fordonsskatt eller trängselskatt. Att det fanns en markering i vägtrafikregistret skulle då vara tillräckligt för att flytta fordonet med stöd av lagen och förordningen om flyttning av fordon i vissa fall